

sepeliebatur. Ex collatione ergo imperii Romani tempore libertatis in religione concessæ & coactionis introductæ patebit: tempora libertatis Romanæ felicitati: tempora autem coactionis subsequenter malis & Reipubl. decrementis originem dedisse.

§. XVIII.

Regnum Turcicum diversitate religionum præ aliis regionibus abundat: sedem suam ibidem habent Gentiles Idololatæ, Persæ, Judæi, Georgiani, Circassii, Mengrelia, Coptitæ, Abyssini, Armenii, Maronitæ, Melchitæ, Jacobitæ, Nestoriani, Græci, Moscovitæ, Lutherani, Reformati, Sociniani & Papicolæ & alii vix nomine noti. Hi omnes suam religionem servant: *Turca quippe, pacto tributo contentus, modo Mahumedana Secta non contradicant, libertatem religionis permittit*, scribit Brerovodus in scrutinio Religion. pag. 5. Hinc fidem Christianam profiteri tutò licet. Vid. Hottingerus lib. 2. Hist. Orient. cap. 2. Memorabile est, quod de Turcarum Imperatore Solimanno ex Leuencclajo Camerarius refert, eum talia protulisse: *Quemadmodum varietas herbarum non solum nihil obest, sed mirifice oculos & sensus recreat, sic in imperio meo diversa fides & religio potius usui est, quam oneri, modo pacate vivant*, Part. I. Succis. Cap. 58. Quamvis ergo hæc tolerantia diversissimarum religionum in Imperio Turcico obtineat, ex ea tamen illud non coarctatur, sed manet amplissimum & per tres mundi dispersum partes. Coarctaretur autem quam maxime si Imperator Turcicus harum religionum aut expulsionem aut violentam coactionem meditaretur, qualem coarctationem & quam plurima incommoda ex hac ad religionem coactione rebus publicis quondam florentissimis obtigisse superius percepimus. Præstat ergo si in Reipubl. una vigeat religio, illam conservare puram, & ne aliæ radices figant, permittere; si vero plures jam receptæ sint & fixæ hæreant, illas tolerare quam violentâ coactione Reipubl. Sanitatem & prosperitatem certissimo periculo subicere.

TANTUM.

coll. diss. A. 40, misc. 60